

RAPPORT 1653

Nota Tongeren, Kruissteenweg 271-273-275

Ontwikkeling van een verkaveling

Deel 2: Programma van Maatregelen

Thomas Gythiel & Elke Wesemael
Oktober 2025

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELLEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Initieel werd door *Aron bv* een archeologienota (ID 32042)¹ opgesteld bestaande uit een bureauonderzoek. Op basis van het bureauonderzoek was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee.

Daarom was bijkomend vooronderzoek noodzakelijk. Dit diende in eerste instantie te bestaan uit een veldkartering a.d.h.v. metaaldetectie. Dit onderzoek is gericht voor het opsporen van vondsten te linken aan veldslagen/kampementen gerelateerd aan de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). Tot slot diende tevens een proefsleuvenonderzoek naar (proto-)historische sites uitgevoerd te worden.

Het aanvullend vooronderzoek dat effectief uitgevoerd werd, betrof een veldkartering d.m.v. metaaldetectie (2025J207) en een proefsleuvenonderzoek (2025J208). Beide onderzoeken werd uitgevoerd op een ca. 3151 m² groot terrein, kadastraal gekend als Tongeren, 1ste Afdeling, Sectie D, percelen 110A (partim) en 112X (partim).

Tijdens de veldkartering d.m.v. metaaldetectie werden er geen archeologisch relevante vondsten aangetroffen. Er werd hoofdzakelijk recent afval aangetroffen.

Voor de uitvoer van het proefsleuvenonderzoek werd het terrein afwijkend van het Programma van Maatregelen uit de archeologienota onderzocht door middel van vier NO-ZW georiënteerde proefsleuven (en twee kijkvensters) i.p.v. drie O-W georiënteerde proefsleuven, door een te behouden waterleiding die centraal over het terrein liep. Op basis hiervan kon een gemotiveerd advies gegeven worden aangaande het al dan niet uitvoeren van verder archeologisch onderzoek.

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Tijdens de metaaldetectie werden er geen militaria of andere archeologisch relevante metaalvondsten aangetroffen binnen het projectgebied.

Het proefsleuvenonderzoek leverde twee spoor op. Het betrof een postmiddeleeuwse leemwinningskuil met tekenen van *in situ* verbranding en een vermoedelijk Romeins of middeleeuws onverhard wegtracé. Er werden in totaal vijf vondsten uit twee contexten aangetroffen en ingezameld.

Alhoewel er binnen het projectgebied een archeologische site waargenomen werd, is door het zeer geringe aantal sporen, evenals de aard van de sporen, het potentieel op kenniswinst eerder gering. Op het terrein werden naast de weg en de vermoedelijke leemwinningskuil verder geen relevante archeologische sporen of vondsten aangetroffen. Beide sporen werden bloot gelegd, onderzocht d.m.v. metaaldetectie, gecoupeerd en archeologisch gedocumenteerd. Dit leidt tot de conclusie dat het projectgebied bij een eventueel vervolgonderzoek geen verdere archeologische kenniswinst zal opleveren. Zodoende is het potentieel op kenniswinst bij een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving zeer beperkt tot afwezig, waardoor verder terreinonderzoek niet noodzakelijk of nuttig is.

¹ Gurny & Driesen 2025, <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/32042>.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemer plant op een 3151 m² groot terrein een verkaveling in 3 bouwloten. De aangetroffen sporen bevinden zich noordelijk deel van het terrein, in de beoogde tuinzone. Bij een verkaveling wordt uitgegaan van een totale verstoreng. De bodemingrepen die met de verkaveling gepaard gaan zijn dus van dien aard dat de aanwezige archeologische sporen geheel of gedeeltelijk vergraven zullen worden.

1.4 Bepaling van maatregelen

De waarde en het kennispotentieel van de vindplaats is minimaal. De kosten van een opgraving wegen dan ook niet op tegen de geringe kennisvermeerdering die zulk onderzoek zal opleveren. Bijkomend archeologisch onderzoek wordt daardoor niet nodig geacht. Er moeten daarom **geen maatregelen** getroffen worden en er werd bijgevolg geen Programma van Maatregelen opgemaakt.

Dat er geen verder archeologisch onderzoek nodig is, neemt niet weg dat de aannemer/uitvoerder van de werken gehouden blijft aan de meldingsplicht van archeologische vondsten moesten deze toch worden aangetroffen. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

